

Nu startar inspektioner för att förhindra stendammslunga

Tusentals personer exponeras för farligt bergdamm i sitt yrke varje år, något som kan leda till stendammslunga, KOL och lungcancer. Nu startar Arbetsmiljöverket en inspektionsinsats för att minska ohälsan. Samtidigt presenteras en ny kunskapsöversikt om hälsorisker med bergdamm.

Bergdamm bildas när berg eller sten bearbetas, till exempel i stenkrossar och vid brytning av malm i gruvor. Hälsorisker beror i hög grad på innehållet av kvarts. I de flesta bergarter finns kvarts, men halterna varierar.

I dag beräknas cirka 80 000 personer i Sverige exponeras för kvartsdamm genom sitt yrke. Det framgår i en ny kunskapsöversikt från Umeå universitet och Norrlands universitetssjukhus. Exempel på yrkesgrupper som kommer i kontakt med bergdamm är gruvarbetare, operatörer vid stenkrossar, stenhuggare, tunnelbyggare och anläggningsarbetare.

De som jobbar med bergarbete löper en ökad risk att få stendammslunga, lungcancer och KOL (kronisk obstruktiv lungsjukdom), skriver forskarna.

Inspektioner för att förebygga sjukdom

– Ingen ska behöva drabbas av sjukdom på grund av för hög kvartsexponering i sitt jobb. Därför sätter vi nu igång med en inspektionsinsats, där vi framförallt kommer granska arbetsgivarnas förebyggande arbete, säger Fredrik Hedlund, projektledare på Arbetsmiljöverket.

– Vi kommer också att se närmare på de många olycksrisker som finns i de här branscherna.

Cirka 500 arbetsgivare kommer att inspekteras i hela landet under november 2015 till oktober 2016. Exempel på företag som kommer att granskas är stenkrossar, stenhuggerier, betongstationer, asfaltverk, tunnelbyggen och gruvor.

– Det viktigaste är att arbetsgivarna jobbar förebyggande, alltså gör en bedömning av den exponering som kommer att ske i arbetet redan innan det startar, och undanröjer risker så att personalen inte behöver utsättas för farlig exponering överhuvudtaget, säger Fredrik Hedlund.

Exempel på förebyggande arbete är att i första hand använda ett material utan eller med mycket låg kvartshalt eller att välja en arbetsmetod som gör att inget kvartsdamm bildas. Att använda vattenbegjutning eller utsug för att få bort dammet är andra alternativ.

Obotliga sjukdomar

Att det förebyggande arbetet är avgörande för hälsan får stöd i [den nya kunskapssammanställningen](#):

– Varken KOL eller stendammslunga kan botas. Det enda sättet att förhindra att sjukdomarna uppkommer är att se till att halterna av damm i luften är låga. Därför är det förebyggande åtgärderna allra viktigast, säger Bengt Järvholm på Umeå universitet.

I början av denna månad beslutade Arbetsmiljöverket om [en reviderad föreskrift om kvarts](#).

Läs mer om [arbete med kvarts och stendamm](#).

Kunskapsseminariet kommer att [webbsändas live](#) på vår webbplats, idag, torsdag den 5 november med start kl. 10.30

Kontakt:

Arbetsmiljöverkets inspektionsinsats:

Fredrik Hedlund, projektledare Arbetsmiljöverket, telefon 010 730 91 60.

Presstjänsten, telefon 010 730 91 55.

Kunskapssammanställningen "Hälsorisker av bergdamm":

Bengt Järvholm, Professor, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet, telefon 070 619 22 41.

XX